

Proves d'accés a la universitat

Llengua catalana i literatura

Sèrie 3

Opció d'examen
(Marqueu l'opció triada)

OPCIÓ A

OPCIÓ B

Qualificació				TR	
1. Comprensió lectora	1.1				
	1.2				
	1.3				
	1.4				
	1.5				
2. Expressió escrita	2.1				
	2.2				
3. Reflexió lingüística	3.1				
	3.2				
	3.3				
	3.4				
	3.5				
Suma de notes parcials					
Descompte per faltes					
Total					
Qualificació final					

Etiqueta de l'alumne/a

Ubicació del tribunal .....

Número del tribunal .....

Etiqueta de qualificació

Etiqueta del corrector/a

La prova consta de tres parts: 1) comprensió lectora, 2) expressió escrita i 3) reflexió lingüística. Heu de triar UNA de les dues opcions (A o B) i fer-ne les parts 1 i 2. A més, heu de fer la part 3, que és comuna a totes dues opcions.

OPCIÓ A

Llegiu aquest text i responeu a les qüestions que us plantegem tot seguit.

Els vells carrers estrets se succeeixen plens de vida i color: Université, Beaux-Arts, Jacob, Bonaparte, Seine, Saint-Simon, Saint-Germain-des-Près... Les petites botigues m'encisen, aparadors plens a vessar i caves de rugosos carreus de pedra, a les quals es baixa per escales de cargol dissimulades. Hi ha com un misteri, una rereguarda arraulida, en aquests vestigis del París d'altres temps. I en els articles que ofereixen: antigues maquetes de vaixells que van navegar els oceans, sedes repussades de vestimentes rituals, màscares africanes d'un estàtic regne de l'horror, rellotges de la Viena rococó... Als països d'atmosfera grisa, els colors són càlids, densos. Camino i plovisqueja.

Em precn un beaujolais jove, fresc i pastós, a L'Hotel, on moria estèril i abatut Oscar Wilde, on de vegades passeja la seva ceguesa i el seu papissoteig Jorge Luis Borges. És un hotel esquifit, amb un salonet de columnes neoclàssiques. M'acompanya el meu amic M. de X., encrespada cabellera blanca, malgrat la seva joventut, l'aire absent. M'explica:

«Sí, em vaig casar l'any passat amb la baronessa de P. És una noia de silueta esquiva i esguard intens, de caràcter imprevisible. Ens vam conèixer en un gran bosc dels Cárpat. I acabats de casar, ens vam instal·lar en una casa que pertany a la seva família, davant dels jardins de Luxemburg.

»És un edifici de principis del XVIII, ple de cambres insospitades, de petits patis atapeïts de verdet, de parets escrostonades. Durant el període napoleònic, havia estat habilitat com a oficina central de reclutament. Vam començar a reformar-lo, per adaptar-lo a les nostres necessitats.

»Aviat la meva esposa es va acostumar a absentar-se hores i hores, sense donar-me cap explicació. Vaig saber, tanmateix, que sopava a Maxim's o passejava pel *faubourg* Saint-Honoré en companyia d'homes amb els quals semblava tenir una intimitat enutjosa. Indecís davant de l'actitud que havia de prendre, em vaig submergir en les obres de la casa, tot el dia barrejat amb els paletes. Fins que una tarda, inesperadament, es va esfondrar un envà en una cambra subterrània. Va aparèixer una altra estança, sense finestres, amb una capa de pols fina estratificada, com si es trobés més enllà dels temps. A les parets se succeïen els prestatges, farcits de feixos de documents.

»I en un racó, estranyament assegut a terra, hi havia un esquelet. Pels parracs que el cobrien encara, blau cel i galonejats de blanc, vaig deduir que podia haver estat un alt oficial d'hússars de l'exèrcit imperial. Potser, en caure Napoleó, havia temut represàlies i s'havia fet sepultar en vida? O tal vegada va ser condemnat pels reialistes a l'espant d'aquella mort tapiada... Mai no ho he sabut.

»Els documents es referien a llicències d'aquells anys turbulents i gloriosos. Un matí els vaig cremar, absurdament, amb un munt de fulles de tardor que vaig recollir pel breu jardí de la casa.

Baltasar PORCEL. «Els misteris de París». A: *Molts paradisos perduts*.
Barcelona: Proa, 1993, p. 247-248

1. Comprensió lectora [4 punts en total]

1.1. Després de llegir atentament el text anterior, indiqueu si les afirmacions següents són vertaderes o falses. [0,5 punts. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,1 punts; per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

	Vertader	Fals
a) A l'hotel on era el narrador s'hi van allotjar escriptors il·lustres.	☐	☐
b) Mentre el narrador passeja per París cau un xàfec.	☐	☐
c) L'amic del narrador té els cabells llisos.	☐	☐
d) M. de X., un cop casat, vivia en un edifici del segle XVIII.	☐	☐
e) L'esquelet que es va trobar podia ser d'un oficial d'hússars.	☐	☐

- 1.2. Trobeu en el text els cinc mots que poden funcionar com a sinònims dels mots següents. [0,5 punts]
- a) *Encanten, embadaleixen:*
  - b) *Rastres, restes:*
  - c) *Petit, escarransit:*
  - d) *Ensorrar:*
  - e) *Venjances:*
- 1.3. Escriviu el referent dels pronoms següents, marcats en negreta en el text. La resposta ha de contenir tots els elements que formen la construcció substituïda pel pronom feble. [0,5 punts]
- a) «És un edifici de principis del XVIII, ple de cambres insospitades, de petits patis atapeïts de verdet, de parets escrostonades. Durant el període napoleònic, havia estat habilitat com a oficina central de reclutament. Vam començar a reformar-**lo**»:
  - b) «I en un racó, estranyament assegut a terra, hi havia un esquelet. Pels parracs que **el** cobrien encara, blau cel i galonejats de blanc, vaig deduir que podia haver estat un alt oficial d'hússars de l'exèrcit imperial»:
- 1.4. Expliqueu, en un màxim de cinquanta mots, on vivien M. de X. i la seva dona un cop casats i què hi van trobar. [0,5 punts]
- 1.5. Resoleu DUES de les tres qüestions següents, relatives a les lectures obligatòries d'aquest curs.
- 1.5.1. En un màxim de cinquanta mots, expliqueu per què l'Antoni, l'adroguer, esdevé providencial per a la Natàlia en l'obra *La plaça del Diamant*, de Mercè Rodoreda. [1 punt]

1.5.2. Indiqueu si les afirmacions següents, relatives a l'obra *La plaça del Diamant*, de Mercè Rodoreda, són vertaderes o falses. [1 punt. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,2 punts; per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

Vertader Fals

a) A en Quimet no li fa res que la Natàlia continuï treballant a la pastisseria.	☐	☐
b) La Natàlia, al començament de l'obra, viu amb el seu pare i la seva mare.	☐	☐
c) L'Antoni és el segon marit de la Natàlia.	☐	☐
d) L'Antoni tenia la cara una mica gravada de verola.	☐	☐
e) La Natàlia envia la seva filla Rita a una colònia durant la guerra.	☐	☐

1.5.3. Indiqueu si les afirmacions següents, relatives a l'obra *Aigües encantades*, de Joan Puig i Ferrer, són vertaderes o falses. [1 punt. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,2 punts; per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

Vertader Fals

a) <i>Aigües encantades</i> planteja la necessitat de modernització de les societats rurals.	☐	☐
b) El batlle del poble evoluciona ideològicament al llarg de l'obra.	☐	☐
c) En Romanill no defensa el Foraster.	☐	☐
d) En Vergés demana a la Cecília que es quedi al poble.	☐	☐
e) L'obra es tanca amb aquestes paraules d'en Vergés: «Els febles s'ajunten i se'n van».	☐	☐

2. Expressió escrita [3 punts en total]

2.1. Reescriuiu el fragment següent canviant els temps verbals en present per formes de passat imperfet. La redacció resultant ha de contenir tota la informació inclosa en el fragment. Subratlleu en els dos textos les formes verbals originals i les reescrites. [1 punt]

«Els vells carrers estrets se succeeixen plens de vida i color: Université, Beaux-Arts, Jacob, Bonaparte, Seine, Saint-Simon, Saint-Germain-des-Près... Les petites botigues m'encisen, aparadors plens a vessar i caves de rugosos carreus de pedra, a les quals es baixa per escales de cargol dissimulades. [...] I en els articles que ofereixen: antigues maquetes de vaixells que van navegar els oceans, sedes repussades de vestimentes rituals, màscares africanes d'un estàtic regne de l'horror, rellotges de la Viena rococó... Als països d'atmosfera grisa, els colors són càlids, densos. Camino i plovisqueja.

Em prenc un beaujolais jove, fresc i pastós, a L'Hotel, on moria estèril i abatut Oscar Wilde, on de vegades passeja la seva ceguesa i el seu papissoteig Jorge Luis Borges. És un hotel esquifit, amb un salonet de columnes neoclàssiques.»

- 2.2.** En el text es parla del fet que es va trobar un esquelet en una cambra subterrània. Escriviu un text formal ben estructurat, de cent vint-i-cinc a cent cinquanta paraules, en què feu conjectures sobre a qui devia pertànyer l'esquelet i per què era en aquest edifici del segle XVIII. [2 punts]

OPCIÓ B

Llegiu aquest text i responeu a les qüestions que us plantegem tot seguit.

El llibre electrònic està en auge. Amb les llibreries i les biblioteques tancades, el consum d'obres en format digital a Espanya va augmentar un 140 % només la primera setmana de l'estat d'alarma, en comparació amb el mateix període de l'any passat, segons un estudi de l'empresa Kobo per a Fnac. L'èxit forçat del suport electrònic també ha sorprès les biblioteques catalanes. Del 13 de març al 26 d'abril de 2020, el servei eBiblioCat va deixar en préstec 136.946 llibres electrònics, gairebé la meitat del total de tot el 2019 en només un mes i mig. Aquest abril, el Centre Regional per al Foment del Llibre a l'Amèrica Llatina i el Carib (CERLALC), patrocinat per la Unesco, ha elaborat l'informe *Lectura en paper vs. lectura en pantalla*, on ha fet una crida a la «cautela» davant la lectura electrònica. El treball, que posa en el punt de mira el debat dels efectes del suport digital en la manera com llegim, conclou que, si el paper ha de sobreviure, no és només pel fetitxe de poder-lo palpar.

«Desitjo de tot cor que, després de la crisi, la gent torni a llegir llibres impresos. Estic preocupada per si el període d'aïllament consolida l'ús que moltes persones fan dels aparells digitals i amenaça la seva habilitat d'estar totalment immersos en allò que llegeixen», afirma la neurocientífica nord-americana Maryanne Wolf, estudiosa reconeguda mundialment de l'assimilació cognitiva dels textos digitals.

L'informe del CERLALC ressalta que l'enquesta d'educació PISA, durant dues dècades, ha documentat la reducció de la lectura per plaer entre els joves de quinze anys. I apunta que una explicació plausible és que els nens passen cada vegada més temps connectats a Internet i menys llegint llibres tradicionals. Això els fa més hàbils en la lectura en pantalla, en termes de comprensió? Segons l'estudi, no.

«Com més practiquem la lectura digital, pitjor es llegeix en pantalla», explica el doctor de la Facultat de Psicologia de la Universitat de València Pablo Delgado. Assegura que, a mesura que les mostres estadístiques de les investigacions sobre la matèria inclouen gent més jove, es detecten més diferències entre la concentració i la comprensió lectora, en comparar el suport de paper i el digital. «Un universitari actual llegeix pitjor en pantalla que un universitari de fa uns quinze anys. Actualment, es practica molt més que abans la lectura atropellada i distreta en pantalla, i, com a conseqüència, els seus efectes negatius es fan més notoris», exemplifica Delgado.

La digitalització propulsa el nostre coneixement d'una manera exponencial, però té efectes invisibles que amenacen de curtcircuitar els processos cognitius i empàtics més essencials involucrats en la lectura experta del nostre intel·lecte. Llegir en diagonal podria estar soccavant la nostra capacitat per fer lectures concentrades i profundes.

Adaptació feta a partir del text de Jordi PUEYO BUSQUETS.

«La lectura es torna dispersa». *El País Catalunya. Cultura* [en línia] (29 abril 2020)

1. Comprensió lectora [4 punts en total]

1.1. Després de llegir atentament el text anterior, indiqueu si les afirmacions següents són vertaderes o falses. [0,5 punts. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,1 punts; per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

	Vertader	Fals
a) Durant els mesos de març i abril del 2020, el consum d'obres en format digital va augmentar a les llibreries, però no a les biblioteques.	☐	☐
b) Del 13 de març al 26 d'abril de 2020, el servei eBiblioCat va deixar en préstec 136.946 llibres electrònics, gairebé la meitat del total en el mateix període de 2019.	☐	☐
c) La disminució de la lectura per plaer entre joves de quinze anys durant les dues últimes dècades sembla que es pot explicar pel fet que passen més estona connectats a Internet.	☐	☐
d) Pablo Delgado afirma que es llegeix pitjor en pantalla si es llegeix molt de manera digital.	☐	☐
e) Segons els científics, la lectura en diagonal no afecta la concentració en la lectura.	☐	☐

- 1.2. Trobeu en el text els cinc mots que poden funcionar com a sinònims dels mots o expressions següents. [0,5 punts]
- a) *Apogeu:*
  - b) *Prudència, reserva:*
  - c) *Possible, probable:*
  - d) *Interrompre el curs regular (d'un procés):*
  - e) *Minant, debilitant:*
- 1.3. Escriviu el referent dels pronoms següents, marcats en negreta en el text. La resposta ha de contenir tots els elements que formen la construcció substituïda pel pronom feble. [0,5 punts]
- a) «El treball, que posa en el punt de mira el debat dels efectes del suport digital en la manera com llegim, conclou que, si el paper ha de sobreviure, no és només pel fetitxe de poder-**lo** palpar»:
  - b) «I apunta que una explicació plausible és que els nens passen cada vegada més temps connectats a Internet i menys llegint llibres tradicionals. Això **els** fa més hàbils en la lectura en pantalla, en termes de comprensió?»:
- 1.4. Exposeu, en un màxim de cinquanta mots, per què la neurocientífica Maryanne Wolf desitja que la gent torni a llegir llibres impresos. [0,5 punts]
- 1.5. Resoleu DUES de les tres qüestions següents, relatives a les lectures obligatòries d'aquest curs.
- 1.5.1. En un màxim de cinquanta mots, expliqueu qui és la Juliana i quin paper fa a l'obra *Aigües encantades*, de Joan Puig i Ferrer. [1 punt]

1.5.2. Indiqueu si les afirmacions següents, relatives a l'obra *La plaça del Diamant*, de Mercè Rodoreda, són vertaderes o falses. [1 punt. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,2 punts; per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

Vertader Fals

a) El personatge d'Antoni, l'adroguer, només té un paper important al final de la novella.	☐	☐
b) En Quimet treballa d'ebenista.	☐	☐
c) L'Antoni, l'adroguer, no pot tenir fills.	☐	☐
d) El fill de la Natàlia i en Quimet canvia de nom quan la seva mare es casa, en segones núpcies, amb l'Antoni.	☐	☐
e) La plaça del Diamant és al barri de l'Eixample de Barcelona.	☐	☐

1.5.3. Indiqueu si les afirmacions següents, relatives a l'obra *Aigües encantades*, de Joan Puig i Ferrer, són vertaderes o falses. [1 punt. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,2 punts; per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

Vertader Fals

a) En l'obra es presenta una contraposició entre religió i ciència.	☐	☐
b) La Cecília admira en Vergés.	☐	☐
c) En Romanill és un personatge poc important en l'obra.	☐	☐
d) El pare de la Cecília és autoritari i violent.	☐	☐
e) És la primera vegada que el poble pateix una sequera.	☐	☐

2. Expressió escrita [3 punts en total]

2.1. Reescriu el fragment següent canviant els temps verbals en present per formes de passat. La redacció resultant ha de contenir tota la informació inclosa en el fragment. Subratlleu en els dos textos les formes verbals originals i les reescrites.
[1 punt]

«L'informe del CERLALC resalta que l'enquesta d'educació PISA documenta la reducció de la lectura per plaer entre els joves de quinze anys. I apunta que una explicació plausible és que els nens passen cada vegada més temps connectats a Internet i menys llegint llibres tradicionals. Això els fa més hàbils en la lectura en pantalla, en termes de comprensió? Segons l'estudi, no. [...]

Pablo Delgado assegura que, a mesura que les mostres estadístiques de les investigacions sobre la matèria inclouen gent més jove, es detecten més diferències entre la concentració i la comprensió lectora, quan es comparen el suport de paper i el digital.»

- 2.2. Per què el llibre electrònic està en auge en comparació amb el llibre tradicional? Escriviu un text formal ben estructurat, de cent vint-i-cinc a cent cinquanta paraules, en què proposeu arguments a favor i en contra dels llibres en format digital. [2 punts]

PART COMUNA

3. Reflexió lingüística [3 punts en total]

3.1. Indiqueu l'anàlisi correcta de les oracions o els sintagmes subratllats. [1 punt. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,2 punts; per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

3.1.1. O tal vegada va ser condemnat pels reialistes a l'espant d'aquella mort tapiada...

- complement agent
- complement o objecte directe
- atribut
- complement de l'adjectiu

3.1.2. La digitalització propulsa el nostre coneixement d'una manera exponencial.

- complement del nom
- complement o objecte directe
- subjecte
- complement circumstancial (o adjunt)

3.1.3. Un matí els vaig cremar, absurdament, amb un munt de fulles de tardor que vaig recollir pel breu jardí de la casa.

- oració subordinada substantiva de complement directe
- oració subordinada adjectiva o de relatiu de complement del nom
- oració subordinada substantiva de subjecte
- construcció o clàusula d'infinitiu temporal

3.1.4. Em prenc un beaujolais jove, fresc i pastós, a L'Hotel, on moria estèril i abatut Oscar Wilde, on de vegades passeja la seva ceguesa i el seu papisso-teig Jorge Luis Borges.

- subjecte
- atribut
- complement del nom
- complement o objecte directe

3.1.5. Aviat la meva esposa es va acostumar a absentar-se hores i hores, sense donar-me cap explicació.

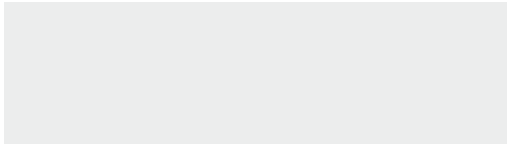
- complement de règim (o preposicional)
- complement circumstancial (o adjunt)
- complement del nom
- complement agent

- 3.2. Completeu les oracions següents amb la forma correcta de les dues que hi ha entre parèntesis. [0,5 punts]
- No has dormit _____. Que hi ha _____ que et preocupi? (*gens / res*)
  - M'agrada _____ vinguis a sopar. Ja em diràs _____ vols que et prepari. (*que / què*)
  - No trobo _____ en Jaume. _____ d'amagar-se hauria estat més noble que hagués admès el seu error. (*en lloc / enlloc*)
  - Després de saber la notícia va _____ el cap desconcertat i va _____ les escales tan de pressa com va poder. (*baixar / abaixar*)
  - _____ de temps fa que no els veus? —El darrer cop va ser _____ vam acabar la carrera. (*quan / quant*)
- 3.3. Completeu les oracions següents amb la forma verbal correcta del verb que hi ha entre parèntesis. No podeu utilitzar formes perifràstiques. [0,5 punts]
- _____ -te (*ajupir*), que et veuran!
  - Tu no li _____ (*fer*) gens de cas! Sempre es queixa!
  - Entre les runes continuen _____ (*aparèixer*) restes de la muralla que envoltava el poble.
  - En cas que no _____ (*voler*) rebre més missatges, no contesteu aquest correu electrònic.
  - Eh! Vosaltres! _____ (*treure*) els mobles vells al carrer el dia que us toca, i no qualsevol dia!
- 3.4. Subratlleu en el text següent NOMÉS les cinc grafies que corresponen al so fricatiu alveolar sonor [z]. [0,5 punts]
- Els carrers eren plens de gent i tot era alegria. El que m'impresionà més foren les danses i les poesies.
- 3.5. Completeu les oracions següents amb els verbs, substantius o adjectius adequats, derivats dels mots que hi ha entre parèntesis. [0,5 punts]
- En Joan és una persona coneguda per la seva _____. (*honest*)
  - Amb el cop, la tassa es va _____ una mica. (*crostó*)
  - Després d'aquella reunió tan desagradable, li va quedar el cap ben _____. (*boira*)
  - En arribar a l'aeroport, l'avió va fer un _____ d'emergència. (*ater-rar*)
  - Encara que havia anat a la perruqueria, la Maria va tornar a casa tota _____. (*cabell*)

Etiqueta de l'alumne/a

Institut
d'Estudis
Catalans